

Tuontipäästöjä vähentämässä

Arvoketjupäästöjen hallinta riskimaista hankintoja tekevissä yrityksissä

4/23

Finnwatch on yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Finnwatchin taustalla vaikuttaa 11 kehitys-, ympäristö-, ay- ja kuluttajajärjestöä: Solidaarisuus, Eettisen kaupan puolesta, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK, Attac, Kirkon Ulkomaanapu, Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo, Dalitien solidaarisuusverkosto, Maan ystävät, Kuluttajaliitto, Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS ja Suomen Lähetysseura. Julkaisuajankohta: marraskuu 2023
Kannen kuva: Finnwatch

Sisältö

1. Johdanto.....	4
2. Kulutuksen päästöt ja yritysten hankintojen päästöt kuvaavat samaa ongelmaa	5
3. Näin selvitys tehtiin.....	7
4. Yritysten suorien tavarantoimittajien päästöt riskimaissa	8
4.1 Hankinnat riskimaista ja ostosopimusten ilmastovelvoitteet.....	9
4.2 Tiedot päästöistä ja tuotannossa käytettävistä energialähteistä	11
4.3 Amfori BEPI:n hyödyntäminen riskimaahankintojen päästöjen hallinnassa	12
5. Hankintojen päästöjen hallinta	15
5.1 Hankintojen päästöjen arviointi.....	15
5.2 Hankintojen päästöihin kohdistuvat ilmastotavoitteet.....	16
5.3 Hankintojen päästöjen vähentäminen.....	18
5.4 EU:n uusi sääntely ohjaa yrityksiä arvoketjupäästöjen hallintaan	18
6. Johtopäätökset.....	20
7. Suositukset	22

1. Johdanto

Arkipäiväinen kulutus ruokkii yhä kiihtyvää ilmastonmuutosta. Kansainvälisen ilmasto-paneeli IPCC:n tuoreimmassa synteisiraportissa kestävämmät elämäntavat ja kulutusmallit nostetaan heti alussa yhdeksi ilmastonmuutoksen tärkeimmistä syistä¹. Kulutuksen päästöt eivät jakaudu likimainkaan tasan maailman ihmisten kesken, vaan painottuvat selvästi sekä maiden välillä että niiden sisällä niihin, joilla on korkein elintaso². Tästä syystä myös suomalaisilla on lukumääräänsä suurempi vastuu globaalista ilmastonmuutoksesta.

Koska merkittävä osa suomalaisten kulutuksen päästöistä syntyy Suomen rajojen ulkopuolella³, ovat kulutustuotteita suomalaisille tuovat yritykset tärkeässä roolissa siinä, miten kulutuksen päästöt kehittyvät. Tämän päästövähennyspotentiaalin hyödyntäminen on kuitenkin ollut yrityksissä varsin hidasta. Finnwatch julkaisi vuonna 2019 Hiilenmustia alihankintaketjuja -raportin, jossa selvitettiin suomalaisyritysten toimia niin sanotuissa riskimaissa sijaitsevan tuotannon kasvihuonekaasupäästöjen kontrolloimiseksi⁴. Tarkastelu kohdistettiin nimenomaan niin sanotuista riskimaista⁵ tehtäviin hankintoihin, koska näissä maissa käytetään usein runsaasti suuripäästöistä fossiilienergiaa, ja siitä irtautumiseen ohjaava ilmastopolitiikka esimerkiksi päästöhinnoittelua hyödyntämällä on toistaiseksi ollut varsin kehittymätöntä.

Vuoden 2019 kyselyssä selvisi, että harvalla yrityksellä oli edes tietoa siitä, millaisella energialla tuotteita tuotetaan tai millaisia päästöjä valmistukseen liittyy. Tilannetta on seurattu jatkoselvitysten avulla vuosina 2020⁶ ja 2021⁷. Selvitykset ovat osoittaneet yritysten arvo-

1 IPCC. (2023). Climate Change 2023: Synthesis Report, Summary for Policymakers. Kansainvälisen ilmasto-paneelin raportti, s. 4. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>

2 Ritchie, H. (31.8.2023). Global inequalities in CO2 emissions. Artikkelin Our World in Data -sivustolla. Haettu 2.11.2023 osoitteesta: <https://ourworldindata.org/inequality-co2>

3 Suomalaisten kotitalouksien kulutuksen päästöistä noin 46 prosenttia syntyy ulkomailla. Ks. Salo, M., Heiskanen, E., Heikkinen, M. et al. (2023). Ohjaukeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:47, s. 22. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-424-8>

4 Finnwatch. (2019). Hiilenmustia alihankintaketjuja – Miten suomalaiset yritykset hallitsevat riskimaissa sijaitsevien alihankkijoidensa kasvihuonekaasupäästöjä? Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/hiilenmustia-alihankintaketjuja>

5 Tällaisia maita ovat muun muassa Kiina, Intia, Turkki, Vietnam ja Bangladesh. Ks. Amfori. (2021). Countries' Risk Classification 2022. Haettu 8.11.2023 osoitteesta: <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/www-php-media-files.prd.amfori-services.k8s.amfori.org/10/country-risk-classification-2022.pdf>

6 Finnwatch. (2020). Alihankintaketjut yhä mustia kuin hiili – tietoa kertynyt hieman enemmän kuin vuosi sitten. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/798-alihankintaketjut-yhae-mustia-kuin-hiili-%E2%80%93-tietoa-kertynyt-hieman-enemman-kuin-vuosi-sitten>

7 Finnwatch. (2021). Päästövähennystoimet riskimaihin suuntautuissa arvoketjuissa täysin riittämättömiä. Artikkelin. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/895-paaestoevaehennystoimet-riskimaihin-suuntautuissa-arvoketjuissa-taeysin-riittaemaettoaemiae>

ketjuja koskevassa ilmastotyössä hidasta edistystä. Esimerkiksi tietoa käytetystä energiasta on yrityksissä kerätty aiempaa enemmän, ja päästövähennystavoitteita on laajennettu koskemaan myös alihankinnan päästöjä. Varsinaisiin päästövähennyksiin matkaa on kuitenkin ollut vielä paljon.

Toistaiseksi arvoketjujen hiilipäästöjen raportointi ja hallinta on ollut pitkälti vapaaehtoista. Lähitulevaisuudessa lainsäädäntö ja sidosryhmien vaatimukset tulevat kuitenkin ohjaamaan entistä useampia yrityksiä arvoketjuihin liittyvien päästöjen seurantaan. Esimerkiksi EU:n vastuullisuusraportointia koskevan direktiivin eli niin sanotun kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) myötä suurimpien yritysten on pakko jo vuoden 2024 alusta lähtien laskea ja raportoida toimintansa päästöistä arvoketju mukaanlukien⁸. Hiilitullit eli hiilirajamekanismi (CBAM) puolestaan tuo tiettyjen tuoteryhmien maahantuonnin EU:n päästöhinnonpiiriin, ja edellyttää siten näiden päästöjen laskentaa ja raportointia.

Tätä raporttia varten selvitettiin, miten tilanne on kehittynyt aiempien tutkimusten jälkeen. Kyselyn avulla kerättiin tietoa yritysten suorien riskimaissa sijaitsevien tavarantoimittajien käyttämistä energialähteistä ja hankittujen tuotteiden päästöistä sekä toimista, joilla näitä päästöjä on pyritty vähentämään. Lisäksi kysyimme päästölaskennan haasteista sekä siitä, miten EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin ja hiilitullien arvioidaan vaikuttavan yritysten arvoketjupäästöjen seurantaan.

2. Kulutuksen päästöt ja yritysten hankintojen päästöt kuvaavat samaa ongelmaa

Vuosina 2000–2021 suomalaisten kulutuksen päästöt ovat laskeneet 72,5 miljoonasta tonnista 42,4 miljoonaan tonniin. Taustalla on erityisesti se, että samasta kulutuksesta aiheutuu esimerkiksi energiatehokkuuden paranemisen tai uusiutuvaan energiaan siirtymisen vuoksi aiempaa vähemmän päästöjä. Tämä niin sanottu päästöintensiteetin lasku on ollut selvästi voimakkain osatekijä (50,7 miljoonan tonnin vähennys) muutoksessa, kun muut osatekijät ovat vaikuttaneet päästöjä lisäten: Kulutusmenojen kasvu on lisännyt kulutusta, mistä on aiheutunut 19,1 miljoonan tonnin päästölisäys.

⁸ Euroopan komissio. (n.d.). Corporate sustainability reporting. Haettu 2.6.2023 osoitteesta: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

Tämän lisäksi kulutuksen painottuminen aiempaa suuripäästöisempään kulutukseen on lisännyt päästöjä 1,5 miljoonaa tonnia.⁹

Vastaavasti yhtä kansalaista kohti lasketut kulutuksen päästöt ovat laskeneet merkittävästi vuoden 2003 huippuvuodesta (noin 15 tonnia/kansalainen), mutta laskutahti on ollut varsin hidaskas vuoden 2014 jälkeen¹⁰. Päästöt kansalaista kohden ovat nyt keskimäärin kahdeksan tonnin tasolla¹¹, kun kestäväksi tasoksi vuoteen 2030 mennessä on arvioitu 2,5 tonnia. Tämän jälkeen päästöjen pitäisi laskea 1,4 tonniin vuoteen 2040 ja 0,7 tonniin vuoteen 2050 mennessä.¹²

Peräti 46 prosenttia suomalaisten kotitalouksien kulutuksen päästöistä syntyy ulkomailla. Osuudet vaihtelevat tuoteryhmittäin. Esimerkiksi asumisen ja eläinperäisen ruuan päästöt painottuvat kotimaahan, kun taas tavaroiden kuten vaatteiden ja elektroniikan kohdalla päästöt syntyvät enimmäkseen muualla.¹³

Kansallinen, muun muassa energia- ja liikennepolitiikan keinoin toteutettava, ilmastopolitiikka laskee jatkossakin kulutuksen päästöjä siltä osin kuin ne syntyvät Suomen rajojen sisäpuolella. On arvioitu, että tämän seurauksena tavaroiden ja palveluiden osuus kulutuksen hiilijalanjäljestä voi kasvaa. Keinot näiden päästöjen vähentämiseen ovat vähemmän suoraviivaisia. Esitettyjä keinoja ovat muun muassa päästöperustaiset kulutusverot, energiatehokkuutta, kierrätettävyyttä ja korjattavuutta edistävät määräykset sekä erilainen informaatio-ohjaus.¹⁴

Poliittisesta ohjauksesta riippumatta yrityksillä on ihmisoikeusperustainen vastuu vähentää niiden päästöistä aiheutuvaa haittaa. Tämä vastuu kattaa koko arvoketjun päästöt raaka-aineiden tuotannosta ja muusta alihankinnasta aina tuotteiden käyttöön ja käytöstä poistoon asti. Yritysten tulee siis seurata ja raportoida oman toimintansa ilmastovaiikutuksista, vähentää päästöjä koko arvoketjussa mahdollisimman paljon ja kantaa

9 Salo, M., Heiskanen, E., Heikkinen, M. et al. (2023). Ohjauskeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:47, s. 25–27. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-424-8>

10 Salo, M., Heiskanen, E., Heikkinen, M. et al. (2023). Ohjauskeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:47, s. 28. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-424-8>

11 Siljander, R., Cederlöf, M., Skoglund, K. et al. (2023). Ilmastovuosikertomus 2023. Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:27, s. 81. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-576-2>

12 Akenji, L., Bengtsson, M., Toivio, V. et al. (2021). 1.5-Degree Lifestyles: Towards A Fair Consumption Space for All. Hot or Cool Institutin raportti, s. 14. https://hotorcool.org/wp-content/uploads/2021/10/Hot_or_Cool_1_5_lifestyles_FULL_REPORT_AND_ANNEX_B.pdf

13 Salo, M., Heiskanen, E., Heikkinen, M. et al. (2023). Ohjauskeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:47, s. 22. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-424-8>

14 Finnwatch, Reilu kauppa, Eetti et al. (2023). Oikeudenmukainen ekologinen siirtymä, kulutus. Toimenpideohjelma. https://finnwatch.org/images/pdf/Toimenpideohjelma_kulutus.pdf; Salo, M., Heiskanen, E., Heikkinen, M. et al. (2023). Ohjauskeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:47, s. 145–149. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-424-8>

vastuuta niistä päästöistä, joiden vähentäminen ei välittömästi onnistu, hyödyntämällä hiilimarkkinoita.¹⁵

Arvoketjupäästöt muodostavat tyypillisesti valtaosan yrityksen kokonaispäästöistä, joskin erot yritysten ja toimialojen välillä voivat olla suuria siinä, miten päästöt jakautuvat. Yritysten suorat päästöt (esimerkiksi omista ajoneuvoista) tai oman energiankäytön päästöt on melko suoraviivaisesti selvitettävissä (esimerkiksi polttoaineen kulutuksen tai sähkötoimittajalta saatavien tietojen perusteella) ja vähennettävissä (esimerkiksi siirtymällä sähköautoihin ja päästöttömään sähköön). Sen sijaan arvoketjupäästöjen hallinta on selvästi haastavampaa. Niiden laskeminen edellyttää tiedonkeruuta lukuisilta kumppaneilta sekä monimutkaista laskentaa. Arvoketjupäästöjen vähentäminen vaatii puolestaan pitkäjänteistä työtä, jolla pyritään vaikuttamaan esimerkiksi siihen, millaisia energialähteitä toimittajat käyttävät.¹⁶

Siltä osin kuin yritysten arvoketjut painottuvat ulkomaille ja tuotteet käytetään Suomessa, arvoketjupäästöissä on kyse siitä osasta suomalaisten kulutuksen päästöjä, joka jää kansallisessa, omalla alueella syntyviä päästöjä laskevassa kirjanpidossa huomioimatta. Siten kysymys kulutuksen päästöjen vähentämisestä kytkeytyy suoraan yritysten tuontituotteiden päästöjen vähentämiseen.

3. Näin selvitys tehtiin

Tässä raportissa tarkastellaan yrityksiä, jotka hallinnoivat riskimaihin¹⁷ suuntautuvia arvoketjujaan eurooppalaisten yritysten etujärjestö Amforin BSCI-vastuullisuusjärjestelmän avulla. Jäsenyyden perusteella nämä yritykset arvioitiin sellaisiksi, joilla on suoria hankintoja riskimaista sekä valmiutta riskimaissa sijaitsevien arvoketjujen ilmastovastuullisuutta koskevaan työhön. Joukkoon otettiin lisäksi mukaan Lidl Suomi, jonka emoyhtiön Amfori BSCI -jäsenyys on Saksassa. Näin aineistoon saatiin mukaan kaikki Suomen päivittäistavarakaupan suurimmat toimijat.

Lisäksi tarkastelua laajennettiin tänä vuonna ottamalla mukaan neljä ketjua, jotka myyvät kodinelektroniikkaa: Gigantti, Power, Tekniset ja Veikon Kone. Yhdessä Amfori-jäsenenä mukana olevan Verkkokauppa.comin kanssa näiden yritysten kautta arvioitiin saatavan

15 Finnwatch. (2021). Yritysten vastuu ilmastosta ja oikeudenmukaisesta siirtymästä. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/oikeudenmukainen-siirtyma>

16 Finnwatch. (2023). Valistuneita arvauksia, Yritysten päästölaskennan ja -raportoinnin puutteet. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/valistuneita-arvauksia>

17 Amfori. (2021). Countries' Risk Classification 2022. Haettu 8.11.2023 osoitteesta: <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/www-php-media-files.prd.amfori-services.k8s.amfori.org/10/country-risk-classification-2022.pdf>

kattava käsitys kodinelektroniikan vähittäismyynnin hankintojen ilmastovastuullisuudesta. Vaikka kodinkoneiden ja -elektroniikan osuus suomalaisten kulutusmenoista on vain muutaman prosentin luokkaa, on osuus ollut 2000-luvulla selvässä kasvussa¹⁸, ja suuri osa tuotteista valmistetaan maissa, joissa fossiilisten polttoaineiden osuus on suuri¹⁹.

Amforin verkkosivujen mukaan sillä on jäseninä 52 suomalaista yritystä²⁰, eli kaksi enemmän kuin kaksi vuotta sitten, kun Finnwatch teki vastaavan kyselyn edellisen kerran. Vuoden 2021 jälkeen A&M Holmberg, Fine Foods, Nordqvist ja Sultrade ovat jättäytyneet pois Amforista. Uusia jäseniä järjestelmässä ovat Dimex, Kokkolan Halpa-Halli, Pure Waste Textiles, Suomi Trading, Touchpoint, Valio sekä Verkkokauppa.com. Lisäksi Vallila ja Finlayson ovat siirtyneet Manna & Co -konsernin alle eivätkä näy Amforin sivuilla enää erillisinä yhtiöinä.

Näille 52 Amforin suomalaisjäsenelle, Lidl Suomelle ja neljälle kodinelektroniikkaketjulle eli yhteensä 57 yritykselle lähetettiin syyskuun alkupuolella kutsu vastata kyselyyn verkkolomakkeella. Kyselyyn tuli 50 vastausta ja vastausprosentti oli siten 88. Vastaamatta jättivät A. Vesalainen, Best Friend, Cailap, e-ville.com, Musti Group Nordic, Power ja Texmoda.

Kyselyssä oli kaksi osaa: ensimmäinen osa käsitteli aiempien vuosien tapaan hankintoja niin sanotuista riskimaista (tulokset luvussa 4) ja toinen osa kaikkiin hankintoihin liittyviä ilmastotoimia ja -tavoitteita (tulokset luvussa 5). Ne yritykset, joilla ei ollut lainkaan suoria hankintoja riskimaista, ovat mukana vain luvussa 5.

18 Tilastokeskus. (n.d.). Kotitalouksien kulutus 2001–2016. Haettu 6.11.2023 osoitteesta: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_ktuk/

19 OEC. (n.d.). Electrical machinery and electronics. Haettu 6.11.2023 osoitteesta: <https://oec.world/en/profile/hs/electrical-machinery-and-electronics>

20 Amfori. (n.d.). Discover our Members. Haettu 30.10.2023 osoitteesta: <https://www.amfori.org/en/membership/discover-our-members?memberInitialLetters=&memberCountryCode=FI>

4. Yritysten suorien tavaran-toimittajien päästöt riskimaissa

Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä (46/50) kertoi tekevänsä suoria hankintoja riskimaista²¹. Eniten riskimaissa sijaitsevia tavarantoimittajia oli Blue Import BIM:illa, Keskolla, Lidlillä, SOK:lla, Tammer Brandsilla ja Tokmannilla, jotka kukin ilmoittivat tällaisten toimittajien määrän olevan useita satoja.

Lähes kaikki (42/46) tähän osaan kyselyä vastanneista yrityksistä kertoi tekevänsä hankintoja Kiinasta. Muita yleisesti mainittuja maita, joista suoria hankintoja tehdään, olivat Intia (24/46), Turkki (22/46), Vietnam (17/46), Bangladesh (15/46) ja Pakistan (13/46).

Yrityskohtaiset vastaukset riskimaahankinnoista on eritelty liitteessä 1. Alaluvuissa 4.1–4.3 esitetään yhteenveto näistä vastauksista.

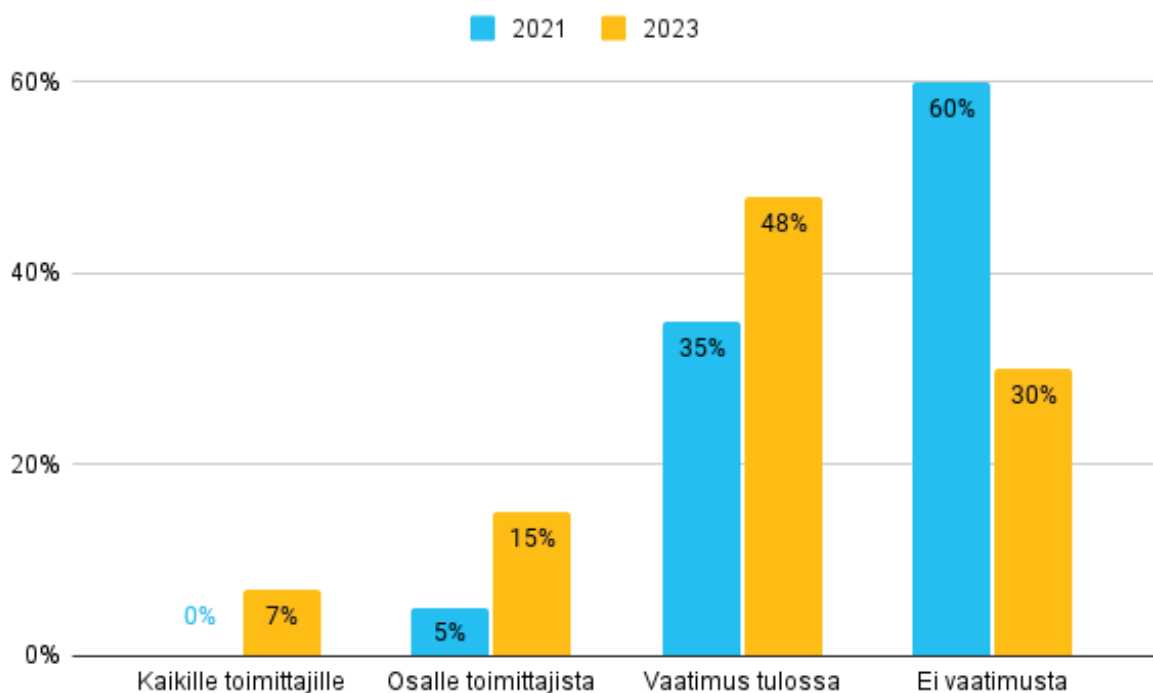
4.1 Hankinnat riskimaista ja ostosopimusten ilmastovelvoitteet

Vain noin joka viides yritys on kirjannut ostosopimuksiinsa velvoitteita päästöjen raportointiin tai vähentämiseen liittyen. Nyt saatujen vastausten perusteella tällaiset kirjaukset ovat kuitenkin selvästi lisääntyneet edelliseen, syksyllä 2021 tehtyyn kyselyyn verrattuna. Tuolloin peräti 60 prosenttia yrityksistä sanoi, että niillä ei ole vaatimuksia päästöjen raportoinnista tai vähentämisestä eikä tällaisia vaatimuksia ole lähiaikoina myöskään tulossa. Nyt vain noin joka kolmas yritys vastasi näin, ja selvästi yleisin vastaus oli, että tällainen vaatimus on tulossa ostosopimukseen.

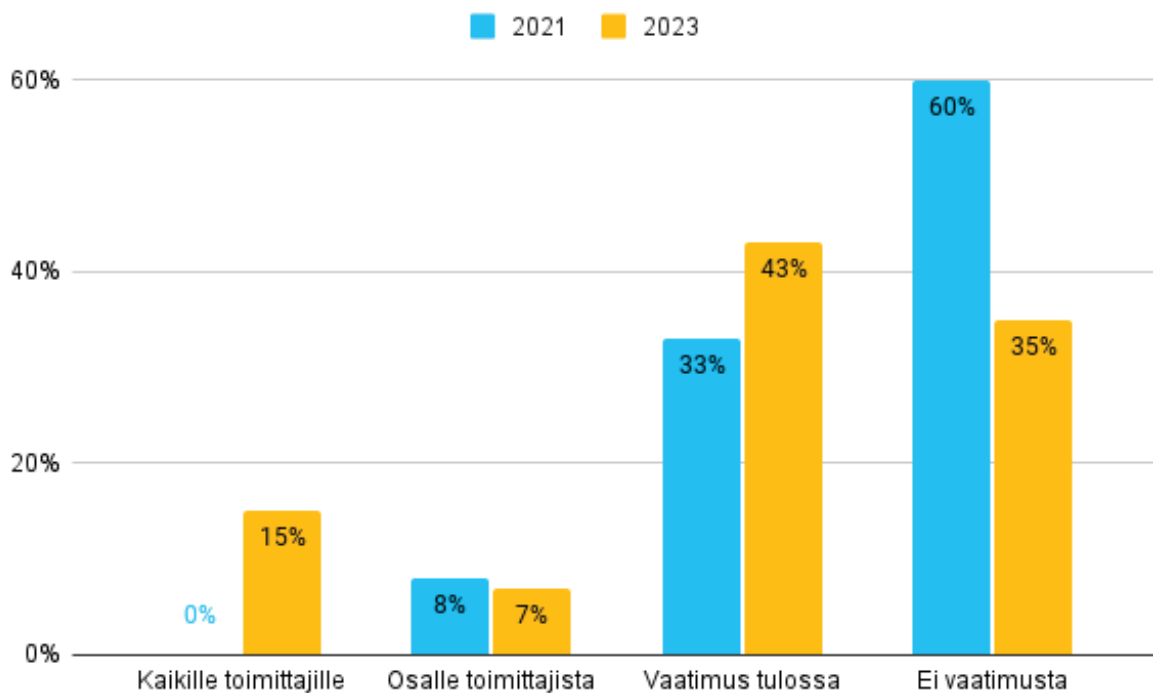
Vielä kaksi vuotta sitten yhdelläkään yrityksellä ei ollut ostosopimuksissaan kaikkia suoria riskimaatoimittajia koskevaa vaatimusta päästöjen vähentämisestä tai raportoinnista. Nyt tilanne oli muuttunut ja seitsemän yritystä (Lidl, Paulig, SOK, Tokmanni, Valio, Verkkokauppa.com ja Wellgio) vastasi, että kaikille toimittajille on esitetty vaatimus päästöjen vähentämisestä. Vaatimukset päästöjen raportoinnista olivat edenneet hieman verkkaisemmin, sillä vain kolme yritystä (Marimekko, Tokmanni ja Verkkokauppa.com) kertoivat tällaisesta vaatimuksesta kaikissa ostosopimuksissaan.

²¹ Gigantti, Snellman Pro, Kauppiasosuuskunta Tekniset ja Veikon kone kertoivat, että niillä ei ole suoria tavarantoimittajia riskimaissa.

Kuvaaja 1: Ostosopimukseen kirjatut velvoitteet riskimaahankintojen päästöjen raportoimiseksi

Kuvaaja 2: Ostosopimukseen kirjatut velvoitteet riskimaahankintojen päästöjen vähentämiseksi

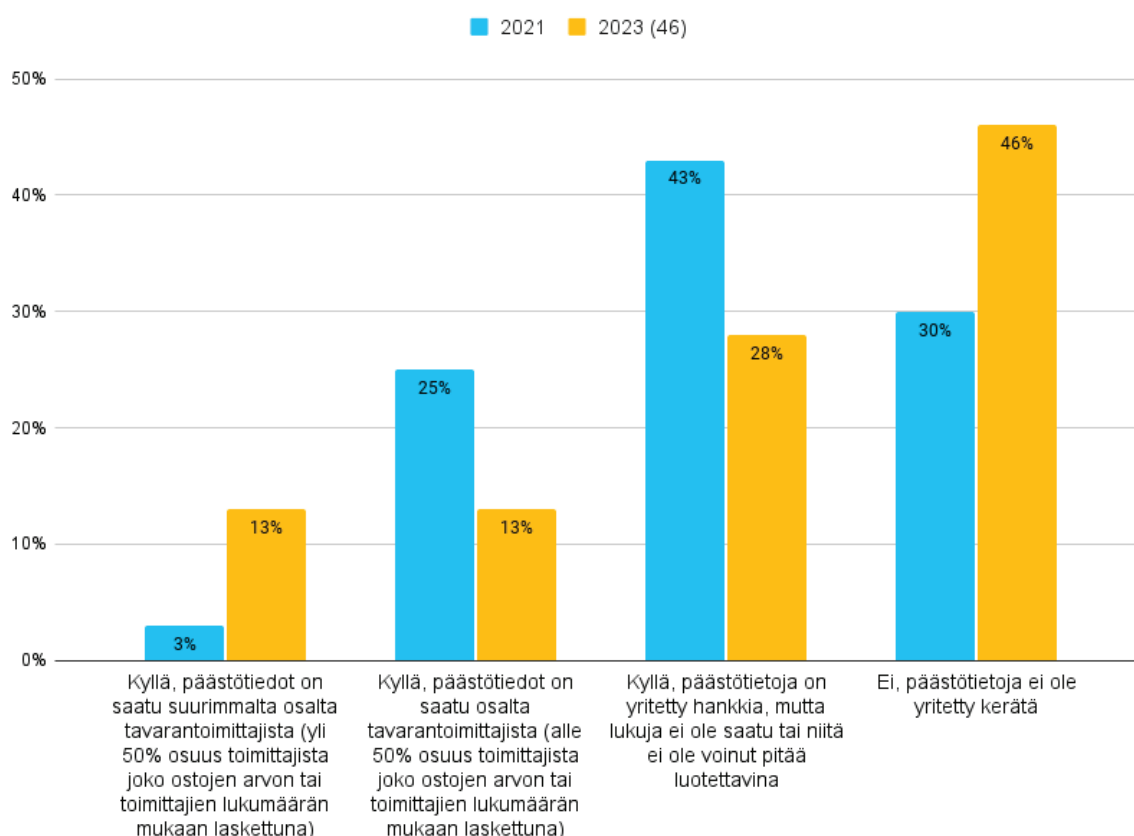

4.2 Tiedot päästöistä ja tuotannossa käytettävistä energialähteistä

Selvästi yli puolet riskimaahankintoja tehneistä kyselyyn vastanneista yrityksistä kertoi yrittäneensä kerätä päästötietoja toimittajiltaan. Kuusi yritystä kertoi saaneensa kerättyä päästötietoja valtaosalta toimittajiltaan, kun kaksi vuotta sitten tällaisia yrityksiä oli vain yksi.

Toisaalta myös niiden yritysten osuus, jotka eivät olleet keränneet lainkaan päästötietoja toimittajiltaan oli nyt selvästi suurempi (noin puolet) kuin kaksi vuotta sitten (noin kolmannes). Tuolloin huomattavasti suurempi osuus yrityksistä vastasi, että tietoja oli kyllä yritetty saada, mutta huonolla menestyksellä. Vastausten perusteella osuuden pienene- mistä selittää se, että osa tästä joukosta oli nyt saanut kunnollista tietoa ainakin osalta toimittajistaan, kuten myös se, että osa oli lakannut pyytämästä tietoja.

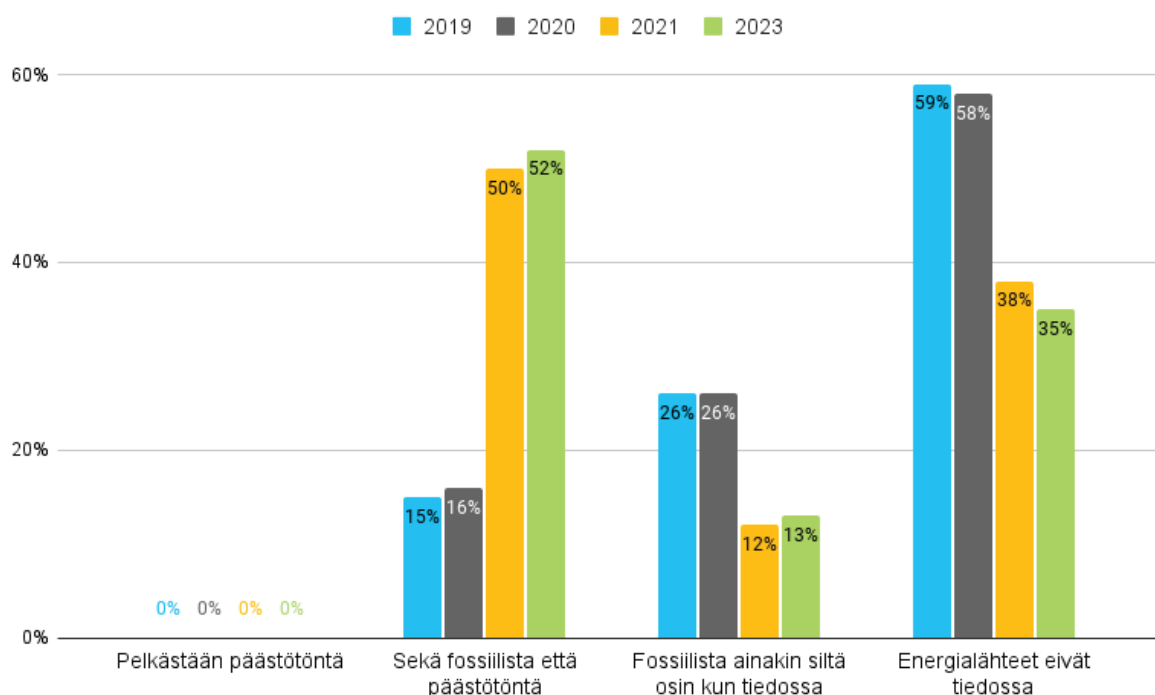
Kuvaaja 3: Päästötietojen selvittäminen toimittajilta riskimaissa

Päästötietojen hankkiminen riskimaissa olevilta kumppaneilta voi olla haastavaa (ks. myös luku 5.1), mutta tuotannon ilmastovaikutuksesta kertoo suoraan myös se, millaisia energialähteitä tuotannossa käytetään. Yksikään yritys ei tiedä, että tuotannossa käytettäisiin ainoastaan päästötöntä energiaa, mutta hieman yli puolet kertoi nyt tietävänsä, että päästötöntä energiaa käytetään ainakin jossain määrin fossiilisen energian rinnalla.

Finnwatchin ensimmäisissä selvityksissä vuosina 2019 ja 2020 selvästi yli puolet vastaajista ei tiennyt mitään tuotannossa käytettävistä energialähteistä²². Sen jälkeen tilanne on parantunut jonkin verran, ja niiden osuus, jotka eivät tieneet energialähteistä mitään, laski tämän vuoden vastauksissa kolmannekseen.

Kuvaaja 4: Yritysten tieto riskimaissa käytetyistä energialähteistä

4.3 Amfori BEPI:n hyödyntäminen riskimaahankintojen päästöjen hallinnassa

Suomessa toimivista Amfori BSCI -jäsenistä yhä useampi on jäsenenä myös ympäristövaikutusten hallinnointiin tarkoitettussa Amfori BEPI:ssä. Määrä on kasvanut viime vuosina tasaisesti, ja järjestelmässä mukana olevien yritysten lukumäärä oli nyt jo 20²³. Jäseniä oli viisi, kun Finnwatch aloitti ensimmäisen, vuonna 2019 julkaistun tutkimuksensa yritysten arvoketjupäästöistä²⁴.

22 Kysymyksen muotoilu oli 2021 ja 2023 hieman erilainen, koska avoimen kysymyksen sijaan vastaajille annettiin vaihtoehtot. Vuosina 2019 ja 2020 avoimeen kysymykseen annetut vastaukset on nyt tulkittu näiden vaihtoehtojen mukaan. Lisäksi uusiutuvan energian sijaan valmiissa vaihtoehtoissa on puhuttu päästöttömästä energiasta vaihtoehtona fossiilille.

23 Lukumäärä perustuu kohdeyritysten Finnwatchille antamiin vastauksiin sekä syyskuussa 2023 Amforin verkkosivuilla tehtyyn hakuun. Sittemmin verkkosivujen hakutoiminto on muutettu sellaiseksi, ettei BEPI-jäseniä voi enää hakea palvelusta erikseen.

24 Finnwatch. (2019). Hiilenmustia alihankintaketjuja – Miten suomalaiset yritykset hallitsevat riskimaissa sijaitsevien alihankkijoidensa kasvihuonekaasupäästöjä? Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/hiilenmustia-alihankintaketjuja>

Kasvua ei ole kuitenkaan niin paljon kuin edellisen selvityksen aikaan vuonna 2021 annetut vastaukset antoivat ymmärtää. Silloin seitsemän yritystä kertoi aikovansa liittyä lähitulevaisuudessa BEPI:in, mutta tästä joukosta vain Berner ja Nanso Group ovat sittemmin liittyneet järjestelmään. Blue Import BIM ja Luhta kertoivat, että heillä on edelleen mielenkiintoa liittyä BEPI:in. Kauppahuone Harju ja Transmeri sen sijaan kertoivat, ettei liittyminen ole toistaiseksi ajankohtaista. Musti Group ei puolestaan vastannut tällä kertaa kyselyyn lainkaan.

Blue Import BIM:in ja Luhdan lisäksi myös Halti, Martinex, Nordic Wear, Verkko-kauppa.com ja Wihuri kertoivat, että aikovat liittyä BEPI:in lähiaikoina. BEPI:n laajenemista edistää myös se, että vuoden 2024 alusta lähtien BEPI ei ole enää erillinen lisäpalvelu vaan kuuluu automaattisesti kaikille BSCI-jäsenille, kunhan ne hyväksyvät järjestelmän käyttöehdot.

Sen lisäksi, että Suomessa toimiva ostajayritys on mukana BEPI:ssä, aivan yhtä olennaista on, että myös sen käyttämät tuotantolaitokset ovat kattavasti BEPI:n piirissä. Tyypillisesti BEPI:n piiriin kuului vain pieni osa vastaajien toimittajista. Joukosta erottuivat Kesko, North Outdoor, Tokmanni ja Wellgio, joilla BEPI:n piirissä olevien toimittajien osuus oli vähintään kolmanneksen luokkaa.

Suuret päivittäistavarakaupan toimijat olivat kaikki parantaneet tässä suhteessa toimintaansa. Jo edellisessä vertailussa vuonna 2021 hyvin pärjänneellä Tokmannilla oli BEPI:n piiriin kuuluvien tuotantolaitosten määrä kasvanut 248:sta 342:een. Keskolla oli kaksi vuotta sitten vain 19 tuotantolaitosta BEPI:n piirissä ja nyt määrä oli 202. SOK:lla määrä oli kasvanut noin 20:sta 96:ään.

Kysyimme yrityksiltä myös käyttävätkö ne arvoketjupäästöjen hallintaan joitain muita järjestelmiä Amfori BEPI:n rinnalla tai sijasta. Ainoa selkeästi Amfori BEPI:n kanssa samaan tarkoitukseen kehitetty vaihtoehto oli usean vaatealan yrityksen mainitsema Higg-indeksi, joka on Sustainable Apparel Coalitionin ylläpitämä vastuullisuusvaikutusten hallintajärjestelmä, joka kattaa myös tuotantolaitosten päästöraportoinnin²⁵.

25 Sustainable Apparel Coalition. (n.d.). The Higg Index. Verkkosivu. Haettu 2.11.2023 osoitteesta: <https://apparelcoalition.org/the-higg-index/>

Taulukko 1: Amfori BEPI:n käyttö siinä mukana olevien yritysten alihankintaketjussa

Amfori BEPI:in kuuluva yritys	Suorien tavarantoimittajien tuotantolaitosten lukumäärä riskimaissa	Moniko riskimaissa sijaitsevistä tavarantoimittajien tuotantolaitoksista on mukana Amfori BEPI -prosessissa	Moniko BEPI:ssä mukana olevista tavarantoimittajista on valinnut seuranta-kohteekseen kasvihuonekaasut
A. Vesalainen Oy	Ei vastannut	Ei vastannut	Ei vastannut
Airam Electric Oy Ab	88	10	1
Basic-Fashion Oy	14	1	0
Berner Oy	46	1	1
Broman Group Oy (mm. Motonet)	noin 100	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Dimex Oy	6	0	0
Kesko Oyj	noin 600	202	16
Lidl Suomi	Ei suoraa tuontia riskimaista Suomeen, mutta kansainvälisesti Lidl-ketjun kautta tulee Suomeen myytäväksi tuotteita mahdollisesti yli tuhannelta riskimaissa sijaitsevalta toimittajalta.	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Marimekko Oyj	45	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Nanso Group Oy	31	5	Liittynyt vasta, ei vielä tiedossa
North Outdoor	3	1	1
Pentik Oy	65	13	Ei tiedossa
Reima	35	Liittynyt vasta	Liittynyt vasta
SOK	647	96	noin 32
Sinituote Oy	30	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Suomi Trading Oy	100–110	Liittynyt vasta	Liittynyt vasta
Tammer Brands Oy	673	41	35
Tokmanni Oy	848	342	Suurin osa
Valio	5	Järjestelmän hyödyntäminen vasta alkamassa	Järjestelmän hyödyntäminen vasta alkamassa
Veljekset Halonen Oy	18	3	0
Wellgio Medical Oy	3	2	Ei tiedossa

5. Hankintojen päästöjen hallinta

Yrityksillä on monenlaisia keinoja ja tapoja hallita hankintoihin liittyviä arvoketjupäästöjä. Riskimaahankintoja (luku 4) koskevien kysymysten lisäksi yrityksiltä kysyttiin myös yleisemmin niiden hankintoihin kohdistuvista ilmastotoimista, eli miten hyvin ne tuntevat hankintojensa päästöt (luku 5.1), millaisia tavoitteita yrityksillä on näille päästöilleen (luku 5.2) sekä millaisia toimia niillä on käytössä tai suunnitteilla hankintojen päästöjen vähentämiseksi (luku 5.3). Lopuksi kysyttiin myös, miten EU:n hiilitullit ja vastuullisuusraportointidirektiivi ovat vaikuttaneet arvoketjupäästöjen hallintaan (luku 5.4). Yrityskohtaiset vastaukset hankintojen päästöjen hallinnasta on eritelty liitteessä 2.

5.1 Hankintojen päästöjen arviointi

Suuri osa kyselyyn vastanneista yrityksistä on jollain tavalla pyrkinyt selvittämään hankintojensa päästöjä. Hieman yli puolet (27/50) vastaajista katsoi pystyneensä arvioimaan hankintojensa päästöt jollain tarkkuudella. Näistä selvä enemmistö katsoi, että vaikka arvioon liittyy epätarkkuuksia, on sen kokoluokka oikea. Ainoastaan neljä yritystä katsoi, että heidän arvionsa hankinnan päästöistä on luotettava. Kolme yritystä puolestaan katsoi arvionsa niin epäluotettavaksi, ettei sitä voi juurikaan hyödyntää.

Taulukko 2. Arviot hankintojen päästöjen laskennan luotettavuudesta.

Vaihtoehto	Vastaajia (kpl, 50)
Arvio on epäluotettava, eikä sitä voi juurikaan hyödyntää.	3
Arvio on luotettava.	3
Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	19
Arvio voi olla kokoluokaltaan virheellinen, mutta saman laskentatavan käyttö mahdollistaa vertailun aiempiin vuosiin.	2
Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	23

Yrityksiltä kysyttiin myös, millaisia haasteita niillä on ollut hankintojen päästöjen selvittämisessä. Selvästi yleisimmin mainitut haasteet liittyivät päästötietojen keräämiseen ja luotettavuuteen. Osa vastaajista kaipasi tavarantoimittajilta primääridataa oman laskennan tekemiseksi, ja osa taas valmiita päästötietoja toimitetuista tuotteista. Osa vastaajista mainitsi haasteeksi tavarantoimittajien osaamattomuuden tai haluttomuuden raportoida päästöjä. Myös luotettavien päästökertoimien puuttuminen nostettiin esiin useissa vastauksissa.

Useita mainintoja saivat myös haasteet alihankkijoiden päästöjen allokoimisessa eri yritysten kesken sekä laskentaa koskevien standardien ja työkalujen puutteellisuus. Osa vastaajista nosti esiin omien resurssien rajallisuuden suhteessa pitkään tai monimutkaiseen arvoketjuun.

Kyselyn tulokset ovat samansuuntaisia kuin Finnwatchin lokakuussa 2023 julkaisemassa, päästölaskentaan ja -raportointiin keskittyneessä Valistuneita arvauksia -raportissa, vaikka kyselyiden kohteina olivat enimmäkseen eri yritykset²⁶.

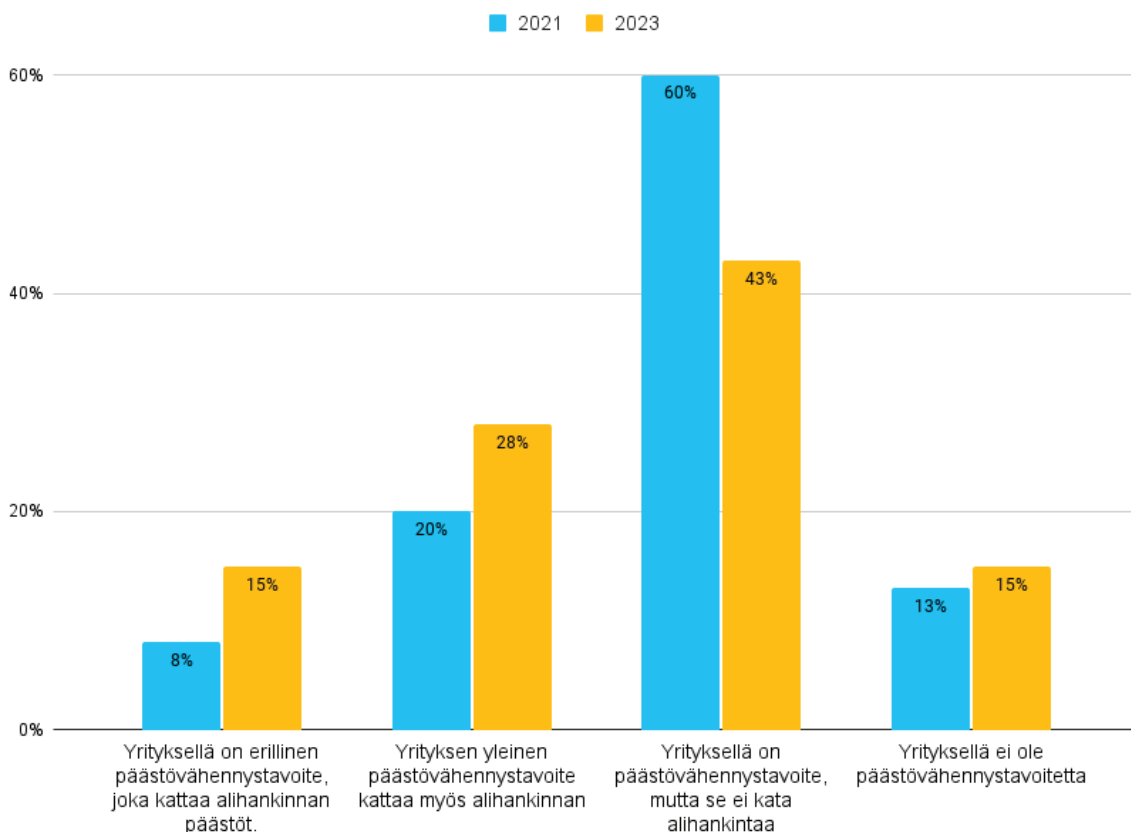
5.2 Hankintojen päästöihin kohdistuvat ilmastotavoitteet

Kyselyn perusteella yritysten päästövähennystavoitteet eivät läheskään aina kata niiden alihankinnassa syntyviä päästöjä. Noin kaksi yritystä viidestä oli asettanut alihankinnan päästöille joko erillisen tavoitteen tai yrityksellä oli yleinen päästövähennystavoite, joka kattoi myös alihankinnan päästöt. Sellaisten yritysten osuus, joilla ei ole alihankinnan päästöjä kattavaa vähennystavoitetta, on laskenut vuoden 2021 jälkeen 73 prosentista 58 prosenttiin. Kyselyyn vastanneista yrityksistä 16 prosentilla ei ollut minkäänlaista päästövähennystavoitetta²⁷.

26 Finnwatch. (2023). Valistuneita arvauksia, Yritysten päästölaskennan ja -raportoinnin puutteet. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/valistuneita-arvauksia>

27 Yritykset, jotka sanoivat, ettei heillä ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta olivat Basic Fashion, Blue Import BIM, Broman Group, Kauppahuone Harju, Kauppiasosuuskunta Tekniset, Nordic Wear, Puuilo ja Suomi Trading.

Kuvaaja 5: Yritysten päästövähennystavoitteiden kattavuus*

*Kuvaajan luvuissa ovat mukana Amfori-jäsenet.

Ainoastaan seitsemän yritystä oli asettanut alihankinnan päästöille niin sanotun absoluuttisen vähennystavoitteen, eli sellaisen jonka voi kuvata tonneissa. Seitsemän yritystä oli asettanut suhteellisen vähennystavoitteen, eli sellaisen jossa väheneminen tapahtuu suhteessa liiketoiminnan tai esimerkiksi ostojen määrään eikä absoluuttisina päästötonneina. Yleisin hankintoja koskeva tavoite oli kuitenkin muotoiltu jotenkin muuten, eli esimerkiksi tavoitteena, että alihankkijat asettavat itse itselleen vähennystavoitteen tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.

Taulukko 3: Alihankinnan päästöjä koskevan tavoitteen luonne

Vaihtoehto	Vastaajia (kpl, 50)
Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina	7
Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään	7
Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan	11
Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen	25

5.3 Hankintojen päästöjen vähentäminen

Lähes kaikki kyselyyn vastanneet yritykset olivat käynnistäneet tai ainakin suunnitelleet toimia, joilla hankintoihin liittyviä arvoketjupäästöjä pyritään vähentämään. Selvästi eniten mainintoja saivat erilaiset logistiikkaan liittyvät ratkaisut kuten merikuljetusten suosiminen, kuljetusreittien optimoiminen sekä lähialueiden painottaminen hankinnoissa.

Toinen useasti esiin nostettu asia oli tuotannossa käytettävien materiaalien tarkempi hallintaa muun muassa suosimalla vähäpäästöisiä tai kierrätettyjä raaka-aineita sekä käytetyn materiaalin tai syntyvän jätteen määrän vähentäminen. Kolmas usein mainittu konkreettinen keino oli siirtyminen tai kumppanien kannustaminen päästöttömään energiaan. Useita mainintoja saivat myös pakkauksiin liittyvät ilmastoratkaisut.

Monissa vastauksissa korostettiin myös keskusteluja tavarantoimittajien kanssa esimerkiksi erilaisten päästövähennysmahdollisuuksien kartoittamiseksi tai päästötavoitteiden tai muiden vaatimusten asettamiseksi. Vastausten perusteella näihin keskusteluihin saattaa liittyä myös yleistä ilmastovaikutusten tärkeydestä viestimistä tai esimerkiksi tarkempien päästötietojen tai päästölaskennassa käytettävän primääridatan hankintaa. Jotkut sanoivat myös pyrkivänsä valitsemaan kumppaninsa ilmastoperustein.

Hankintojen päästöjen hallinnassa selvästi useimmin mainittu haaste oli luotettavan tiedon saaminen kumppaneilta tai muut tietopuutteet: esimerkiksi päästökertoimien puutteiden nähtiin vaikeuttavan ilmastotoimien kohdentamista. Toinen usein mainittu haaste liittyi siihen, että vähäpäästöisiä vaihtoehtoja ei ole riittävästi saatavilla. Tähän liittyvänä erityistapauksena moni mainitsi haasteena sen, ettei tuotantomaisissa läheskään aina ole ostettavissa päästötöntä sähköä, jolloin ainoa toimittajan vaihtoehto sen hankkimiseen on omaan tuotantoon investoiminen.

Moni viittasi vastauksessaan myös omien ostojen pienuuteen perusteena sille, että neuvotteluasema kumppanien kanssa ei mahdollista tiukkoja vaatimuksia päästöjen vähentämisestä. Osa vastaajista vetosi taas siihen, että arvoketjut ovat pitkiä ja monimutkaisia, jolloin päästöihin puuttuminen on haastavaa. Myös omien resurssien rajallisuus paitsi rahan myös aikaan tai osaamiseen liittyen nousi esiin vastauksissa.

5.4 EU:n uusi sääntely ohjaa yrityksiä arvoketjupäästöjen hallintaan

EU:ssa on viime vuosina kehitetty sääntelyä, joka ohjaa yrityksiä kiinnittämään huomiota EU:n ulkopuolelta tuotavien tuotteiden ja raaka-aineiden päästöihin. EU:n vastuullisuusraportointidirektiivi (*corporate sustainability reporting directive, CSRD*) astui voimaan vuoden 2023 alussa ja velvoittaa suurimpia yrityksiä raportoimaan vastuullisuudestaan vuodesta 2024 lähtien. Raportoitavat tiedot määrittellään komission vahvistamissa ESRS-standar-

deissa, joista yksi koskee yrityksen ilmastovaikutusta. Tämän standardin mukaan yritysten tulee raportoida koko arvoketjun päästöt mukaanlukien myös hankinnoista aiheutuneet päästöt, jos ne katsotaan olennaisiksi²⁸. Tämän veloitteen vuoksi direktiivin soveltamisalaan kuuluvat yritykset tarvitsevat jatkossa aiempaa kattavampia päästötietoja myös tavarantoimittajiltaan, jolloin direktiivin vaikutukset ulottuvat arvoketjussa myös EU:n ulkopuolisiin ja direktiivin soveltamisalaa pienempiin yrityksiin.

Kysyimme tätä raporttia varten tehdyssä kyselyssä yrityksiltä, miten ne uskovat vastuullisuusraportointidirektiivin vaikuttavan siihen, miten hyvin ne tuntevat arvoketjunsä päästöt. Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä arvioi, että niiden arvoketjupäästöjen seuranta tarkentuu EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin myötä.

Taulukko 4: EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin (CSRD) vaikutus arvoketjupäästöjen seurantaan

Vastaukset	Vastaajia (kpl, 50)
Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä	23
Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena	19
Emme usko, että direktiivi vaikuttaa arvoketjupäästöjemme seurantaan	2
Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan	6

EU:n hiilirajamekanismi (*carbon border adjustment mechanism, CBAM*) eli niin sanotut hiilitullit otettiin käyttöön lokakuun 2023 alussa. Järjestelmällä hinnoitellaan sellaisia tuontituotteiden päästöjä, jotka syntyvät EU:n ulkopuolella ja jotka kuuluisivat EU:ssa päästökaupan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, ettei tuontituotteilla ole vähäiseen tai olemattomaan päästöhinnoitteluun liittyvää kilpailuetua EU-markkinoilla. Hiilitullit eivät koske kaikkea tuontia vaan ainoastaan rautamalmia, tiettyjä alumiini-, rauta- ja terästuotteita, tiettyjä sementtitarvikeita, tiettyjä kemikaaleja ja lannoitteita sekä sähköä.²⁹

Vuoden 2025 loppuun ulottuvassa ensimmäisessä vaiheessa soveltamisalaan kuuluvien hyödykkeiden maahantuojien tulee raportoida komissiolle näihin tuoteryhmiin kuuluvien tuotteiden määrät ja kasvihuonekaasupäästöt. Vuoden 2026 alusta lähtien maahantuojien on hankittava päästöjä vastaava määrä CBAM-todistuksia, joiden hinta määräytyy EU:n päästökauppajärjestelmän hintatason mukaan. Käyttöönotto on tosin porrastettu vuosille 2026–2034 siten, että velvoite hankkia CBAM-todistuksia kasvaa samaa tahtia

28 Euroopan komissio. (2023). Annex 1 to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. Delegoitus asetetus, s. 75. https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services-legislation/implementing-and-delegated-acts/corporate-sustainability-reporting-directive_en

29 Tulli. (n.d.). Hiilirajamekanismi (CBAM) tuo maahantuojille merkittäviä muutoksia. Tullin verkkosivu. Haettu 24.10.2023 osoitteesta: <https://tulli.fi/hiilirajamekanismi>

kuin kyseistä tuoteryhmää koskevan EU-tuotannon saamat ilmaiset päästöoikeudet vähenvät.³⁰

Koska hiilirajamekanismin mukainen raportointi edellyttää tiettyjen tuontituotteiden päästöjen selvittämistä, kysyimme yrityksiltä, onko tämä toistaiseksi vaikuttanut heidän käsitykseensä arvoketjussa syntyvistä päästöistä. Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä on mekanismin soveltamisalan ulkopuolella. Niistä yrityksistä, joilla on hiilirajamekanismin piiriin kuuluvaa maahantuontia, noin kaksi kolmasosaa arvioi arvoketjupäästöjen tuntemuksen parantuneen mekanismiin varautumisen myötä.

Taulukko 5: EU:n hiilirajamekanismin (CBAM) piiriin kuuluva maahantuonti

Vastaukset	Vastaajia (kpl, 50)
Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä	8
Kyllä, mutta se ei ole vaikuttanut käsitykseemme arvoketjupäästöistä	5
Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin	37

6. Johtopäätökset

Yritykset alkavat vähitellen ottaa vakavasti omien hankintojensa päästöt. Sen jälkeen, kun Finnwatch vuonna 2019 teki ensimmäisen selvityksensä aiheesta, moni yritys on selvittänyt riskimaissa toimivien yritysten käyttämiä energialähteitä, kirjannut ilmastovelvoitteita ostosopimuksiinsa ja asettanut aiempaa parempia ilmastotavoitteita. Toisaalta kehitys on ollut melko verkkaista, ja monessa yrityksessä nämäkin toimet ovat vielä tekemättä. Moni Finnwatchille vastannut yritys kuitenkin kertoi erilaisista tulevista toimista, jotka eivät vielä näy tämän kyselyn tuloksissa. Osa yrityksistä taas kertoi, että niiden merkittävimmät päästöt ja siten myös päästövähennysoimet kohdistuvat kyselyn ulkopuolisiin päästöihin.

Finnwatch teki tuontipäästöihin kohdistuneen kyselyn nyt neljättä kertaa ja siihen saatiin tällä kertaa aiempaa suurempi vastaajajoukko. Yhteensä 57 tavoitellusta yrityksestä 50 vastasi. Tutkimukseen jättivät vastaamatta A. Vesalainen, Best Friend, Cailap, e-ville.com, Musti Group Nordic, Power ja Texmoda.

Riskimaatoimittajiin kohdistuvien ilmastovaatimusten suhteen parhaiten vertailussa pärjäsivät Berner, Kesko, Lidl Suomi, Paulig, SOK, Tokmanni, Verkkokauppa.com ja Wellgio, jotka edellyttivät sekä päästövähennyksiä että päästöistä raportointia vähintään osalta toimittajistaan. Ilmastotoimien etenemisestä kertoo hyvää myös se, että satoja Keskon,

³⁰ Euroopan komissio. (14.7.2023). Questions and Answers: Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). Komission muistio. https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-07/20230714%20Q%26A%20CBAM_0.pdf

SOK:n ja Tokmannin tavarantoimittajien tuotantolaitoksia on siirtynyt ympäristövaikutusten hallintaan tarkoitetun Amfori BEPI-järjestelmän piiriin.

Hankintojen päästöjen hallinnasta kysyttiin myös pelkkiä riskimaahankintoja laajemmin. Huolestuttavaa on, että puolet kyselyyn vastanneista yrityksistä ei ole asettanut päästövähennystavoitetta, joka kattaisi alihankinnan päästöt. Alko, Anora, Gigantti, Kesko, Paulig, Pure Waste ja Valio olivat joukon parhaina asettaneet absoluuttisen päästövähennystavoitteen, joka kattoi nämä päästöt. Lisäksi 18 muuta yritystä oli asettanut jollain muulla tavalla muotoillun tavoitteen alihankinnan päästöjen vähentämiseksi.

Kyselyn perusteella hankintojensa päästöjen hallinnassa koko joukon heikoimpia olivat vastauksiensa perusteella Airam Electric, Hofler ja Kauppahuone Harju. Tämä kolmikko jäi matalimmalle tasolla usealla eri mittarilla. Niillä ei ollut ostosopimukseen kirjattuja vaatimuksia päästöjen raportoimisesta tai vähentämisestä eikä aikeita ottaa sellaisia käyttöön. Niillä ei myöskään ollut tietoa käytetyistä energialähteistä tai pyrkimyksiä kerätä toimittajiltaan tietoja päästöistä, eivätkä ne olleet asettaneet päästövähennystavoitetta, joka kattaisi alihankinnan päästöt. Airam Electric tosin erottui tästä joukosta edukseen siten, että sillä oli käytössä Amfori BEPI.

Selvityksessä oli nyt ensimmäistä kertaa mukana kodinelektroniikka-alan vähittäismyyjiä. Amfori-järjestelmään kuuluvan Verkkokauppa.comin lisäksi kyselyyn vastasivat kutsusta myös Gigantti, Kauppiasosuuskunta Tekniset ja Veikon kone. Ainoastaan Verkkokauppa.com kertoi tekevänsä suoria hankintoja riskimaista. Gigantti oli puolestaan nelikosta ainoa, joka oli asettanut päästövähennystavoitteen, joka kattoi myös alihankinnassa syntyvät päästöt. Gigantti, Veikon kone ja Verkkokauppa.com kertoivat arvioineensa alihankinnan päästöjä.

Kaikki vastaajat huomioiden yritysten toimet eivät ole riittäviä suhteessa siihen, että suomalaisten kulutuksen hiilijalanjälki pitäisi puolentoista asteen hiilibudjettiin perustuvan arvion perusteella saada kuudessa vuodessa alle kolmannekseen nykyisestä³¹. Mitä hitaammin esimerkiksi tuotannon päästöt vähenevät, sitä enemmän kulutuksen rakennetta tulee muuttaa tai kokonaistasoa laskea, tai muuten tavoite karkaa.

Vaikka yritykset ovat avainroolissa siinä, millaisilla ilmastovaikutuksilla tuotettuja tuotteita suomalaisille myydään, on myös päättäjien ja kuluttajien kannettava oma vastuunsa. Päättäjien tulee edistää toimia, joilla kulutus päästöt saadaan nopeammin laskevalle uralle. Kuluttajat voivat omilla valinnoillaan edistää muutosta näyttämällä yrityksille, että vähäpäästöisille tuotteille ja esimerkiksi kiertotaloutta edistäville palveluille on kasvavaa kysyntää.

31 Suomalaisten kulutuksen päästöt ovat nykyisin noin kahdeksan tonnia, kun puolentoista asteen mukainen taso vuodelle 2030 on arvioitu kahteen ja puoleen tonniin. Ks. Akenji, L., Bengtsson, M., Toivio, V. et al. (2021). 1.5-Degree Lifestyles: Towards A Fair Consumption Space for All. Hot or Cool Instituten raportti, s. 14. https://hotorcool.org/wp-content/uploads/2021/10/Hot_or_Cool_1_5_lifestyles_FULL_REPORT_AND_ANNEX_B.pdf; Salo, M., Heiskanen, E., Heikkinen, M. et al. (2023). Ohjauskeinoja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:47, s. 25–27. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-424-8>

7. Suositukset

Yrityksille

- Kaikkien yritysten tulee olla selvillä arvoketjunsä kasvihuonekaasupäästöistä ja raportoida niistä kattavasti ja läpinäkyvästi (esimerkiksi CDP-järjestelmää hyödyntäen). Laskennassa tulee pyrkiä mahdollisimman hyvään tarkkuuteen hyödyntämällä ajantasaista ja täsmällistä tietoa sekä noudattamalla GHG-protokollan vaatimuksia. Aihetta käsitellään kattavammin Finnwatchin Valistuneita arvauksia -raportissa (2023)³².
- Yritysten tulee mahdollisimman ripeästi vähentää oman toimintansa suoria ja epäsuoria päästöjä koko arvoketju huomioiden. Päästövähennyksille tulee asettaa ilmastotieteen mukaiset tavoitteet esimerkiksi SBTi-järjestelmän mukaisella tavalla. Lisäksi tavoitteiden edistymisestä tulee raportoida vuosittain. Tavoitteen tulee johtaa ilmastokestävään liiketoimintaan eli niin sanottuun nettonollaan (esimerkiksi SBTi-järjestelmän määritelmää vastaten) mahdollisimman pian.
- Siltä osin kuin päästöjen vähentäminen ei lyhyellä aikavälillä onnistu, yritysten tulee pyrkiä kumoamaan toimintansa haitallinen ilmastovaikutus hiilimarkkinoita hyödyntämällä. Kumoaminen tulee tehdä mahdollisimman laadukkailla ilmastoyksiköillä, hyödyntäen kansainvälisiä sertifikaatteja (kuten Gold Standard) sekä erillisiä kriteeristöjä (esimerkiksi valtioneuvoston ohjeistus aiheesta³³). Yksiköitä valittaessa on huomioitava ilmastovaikutuksen lisäksi myös ihmisoikeudet, ja noudattaa ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta.
- Yritysten tulee pyrkiä tunnistamaan keskinäisen yhteistyön mahdollisuuksia esimerkiksi päästölaskentamenetelmien kehittämisessä ja riskimaissa toimivien alihankkijoiden kannustamisessa vähäpäästöiseen tuotantoon. Amfori BSCI -järjestelmän jäsenien tulee ottaa käyttöön myös ympäristövaikutusten hallinta BEPI:n avulla ja kannustaa toimittajiaan mukaan BEPI:iin.

32 Finnwatch. (2023). Valistuneita arvauksia, Yritysten päästölaskennan ja -raportoinnin puutteet. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/valistuneita-arvauksia>

33 Laine, A., Ahonen, H.-M., Pakkala, A. et al. (2023). Opas vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hyviin käytäntöihin: Vapaaehtoisten ilmastotokejen edistäminen ilmastoyksiköillä. Valtioneuvoston julkaisu 2023:3. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164604>

Päättäjille

- Kansallisessa päästölaskennassa tulee lisätä alueperäisten päästöjen laskennan rinnalla tapoja laskea ja seurata kulutusperäisiä päästöjä. Yritysten kehittyvän päästökirjanpidon hyödyntämistä kansallisten kulutuspäästöjen kirjanpidon kehittämiseksi tulee selvittää, jotta tuontituotteiden ilmastovaikutus saadaan tarkemmin huomioitua myös päätöksenteossa.
- Kulutusperäisten päästöjen vähentämiseksi tulee asettaa tavoite, jonka toteutumista seurataan vuosittain eduskunnalle annettavassa ilmastovuosikertomuksessa.
- Ilmastolle haitalliseen kulutukseen vaikuttavia päästöveroja tulee kiristää ja ottaa käyttöön nykyistä kattavammissa laajuudessa.
- Suomessa tulee valmistella ja ottaa käyttöön hiiliosinko, jolla voidaan palauttaa kiristyvien päästöverojen tuottoja kansalaisille ilman, että tuloerot kasvavat.
- Päästölaskennan ja siitä raportoimisen kehittämiseksi tulee käynnistää selvityshanke, jossa kartoitetaan yhdessä yksityisen sektorin kanssa tapoja tukea erityisesti pk-yritysten päästölaskentaa. Tätä voidaan tehdä esimerkiksi tarjoamalla suomenkielistä ja kansallisiin olosuhteisiin soveltuvaa, tarvittaessa toimialakohtaista ohjeistusta sekä kehittämällä olemassa olevia ja uusia, vapaasti saatavilla olevia laskentatyökaluja, jotka vastaavat kansainvälisten standardien (esimerkiksi GHG-protokollan päivityksen myötä) kehittyviä vaatimuksia.
- Yritysvastuudirektiivin neuvottelut tulee saattaa ripeästi päätökseen Euroopan unionissa ja käynnistää direktiivin kansallinen toimeenpano. Ilmastovastuu ja ilmastoa koskevat siirtymäsuunnitelmat tulee sisällyttää direktiivissä huolellisuusvelvoitteen piiriin ja niillä tulee olla uskottavat toimeenpanokeinot. Siirtymäsuunnitelmien minimi-tason sisältö tulee määritellä direktiivissä, ja niiden tulee sisältää puolentoista asteen mukaisten päästövähennystavoitteiden asettaminen scope 1, 2 ja 3 -päästöille.

Kansalaisille

- Kulutusta on syytä pyrkiä rajoittamaan vain välttämättömiin hankintoihin ja painottamaan niissä sellaisia tuotteita tai palveluita, jotka edistävät vähäpäästöistä kiertotaloutta.
- Yrityksiltä tulee vaatia tietoa niiden arvoketjupäästöistä. Sosiaalinen media on tehokas foorumi kysymysten esittämiseen.
- Kansalaisten tulee vaatia päättäjiltä huolellisuusveloitteeseen perustuvan yritysvastuudirektiivin ripeää valmistelua ja kansallista toimeenpanoa.

Liite 1. Yritysten vastaukset liittyen hankintoihin riskimaista.*

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedätekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimukseen riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Airam Electric Oy Ab	76	88	Kiina (88)	Kyllä.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.
Alko Oy	45	45	Etelä-Afrikka (14), Argentiina (6), Meksiko (4), Bulgaria (3), Kiina (2), Peru (2), Romania (2), Turkki (2), Bolivia (1), Brasilia (1), Dominikaaninen tasavalta (1), Guyana (1), Intia (1), Libanon (1), Moldova (1), Panama (1), Serbia (1), Ukraina (1)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Anora Group	noin 20	noin 20	Esimerkiksi Etelä-Afrikka, Chile, Argentina	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.
Basic-Fashion Oy	14	14	Pakistan (3), Intia (2), Bangladesh (7), Kiina (2)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.

**Toimittajien lukumääriä koskevia sarakkeita lukuunottamatta kysymykset olivat monivalintoja. Taulukon luvut eivät kerro hankintojen määrästä, sillä yksi yritys voi tehdä esimerkiksi suuria hankintoja pieneltä toimittajajoukolta, kun toisen hankinnat vastaavalta joukolta ovat taas pieniä. Osa yrityksistä tekee hankintoja suoraan kuluttajille myytäväksi, kun taas osan asiakkaita ovat toiset yritykset kuten esimerkiksi vähittäistavarakaupan ketjut, jotka myyvät tuotteet kuluttajille. Yritykset saivat itse tulkita, miltä ajanjaksolta kerättyjä tietoja ne antoivat kuvaamaan nykytilaa. Tuotantolaitosten määrä kussakin maassa on mainittu suluissa niiden yritysten kohdalla, jotka toimittivat tämän tiedon Finnwatchille.*

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedättekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Berner Oy	46	46	Kiina (37), Thaimaa (2), Turkki (2), Serbia (1), Intia (2), Egypti (1), Indonesia (1)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Kyllä, osalle toimittajista.	Kyllä, osalle toimittajista.
Blue Import BIM Oy	200-250	350-1000	Kiina (noin 98 %), Intia (noin 2 %)	Ei, mutta olemme liittymässä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Broman Group Oy (mm. Motonet)	noin 100	reilu 100	Kiina, Intia, Kambodza, Bangladesh	Kyllä.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.
Dayton Oy	4	4	Kiina (4)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on fossiilista energiaa. Mahdollisesta päästöttömän energian käytöstä ei ole tietoa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Dimex Oy	3	6	Kiina (5), Ukraina (1)	Kyllä.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Euro-East Oy	6	3	Azerbaidjan (1), Ukraina (3), Bulgaria (2)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.
Halti Oy	noin 15	noin 15	Kiina, Bangladesh, Vietnam, Intia	Ei, mutta olemme liittymässä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedätekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevalta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimuk-siinne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Hofler	11	11	Pakistan (5), Kiina (6)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh-taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tie-dossamme.	Ei, päästö-tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.
Image Wear Oy	11	12	Bulgaria (5), Intia (1), Kiina (2), Turkki (1), Sri Lanka (1), Vietnam (1)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh-taista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Ei, päästö-tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.
Kauppa-huone Harju Oy	58	57	Kiina (54), Vietnam (1), Turkki (2)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh-taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tie-dossamme.	Ei, päästö-tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.
Kesko Oyj	noin 400	noin 600	Kiina (62 %), Etelä-Afrikka (10 %), Intia (5 %) ja Turkki (3 %).	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, pääs-tötiedot on saatu osalta tavarantoi-mittajista (alle 50% osuus toi-mittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan las-kettuna).	Kyllä, osalle toimittajista.	Kyllä, osalle toimittajista.
Kokkolan Halpa-Halli Oy	128	142	Kiina (130), Turkki (5), Vietnam (3), Bangladesh (1)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh-taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tie-dossamme.	Ei, päästö-tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaa-timusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Lidl Suomi	Ei suoraa tuontia riskimaista Suomeen, mutta kansainvälisesti Lidl-ketjun kautta tulee Suomeen myytäväksi tuotteita mahdollisesti yli tuhannelta riskimaissa sijaitsevalta toimittajalta.	Ei suoraa tuontia riskimaista Suomeen, mutta kansainvälisesti Lidl-ketjun kautta tulee Suomeen myytäväksi tuotteita mahdollisesti yli tuhannelta riskimaissa sijaitsevalta toimittajalta.	Bangladesh, Kiina, Myanmar, Kambodja, Intia, Vietnam, Egypti, Indonesia, Pakistan, Sri Lanka, Filippiinit, Turkki	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, pääs-tötiedot on saatu osalta tavarantoi-mittajista (alle 50% osuus toi-mittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan las-kettuna).	Kyllä, kaikille toimittajille.	Kyllä, osalle toimittajista.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedättekö, mitä enegialähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiinne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Logonet Oy	5	6	Kiina (4), Bangladesh (2)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankohtaista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päätötiedot on saatu osalta tavarantoimittajista (alle 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Kyllä, osalle toimittajista.
Luhta Sportswear Company	49	84	Kiina (71), Intia (8), Bangladesh (2), Turkki (2), Indonesia (1)	Ei, mutta olemme liitymässä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päätötiedot on saatu suurimmalta osalta tavarantoimittajista (yli 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Manna & Co (Makia, Vallila, Finlayson, Lexington Company)	120	120	Turkki (44%), Kiina (12%), Intia (9%), Pakistan (6%), Bangladesh (1%), Egypti (1%)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankohtaista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päätötiedot on saatu suurimmalta osalta tavarantoimittajista (yli 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Marimekko Oyj	33	45	Kiina (22), Turkki (7), Intia (6), Thaimaa (5), Indonesia (2), Vietnam (1), Romania (1), Pakistan (1)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päätötiedot on saatu suurimmalta osalta tavarantoimittajista (yli 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Kyllä, kaikille toimittajille.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedätkö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimuk-siinne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Martinx Oy	30	30	Kiina (25), Turkki (5)	Ei, mutta olemme liittymässä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Mastermark Oy	20	8	Kiina (7), Vietnam (1)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankohtaista.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Nanso Group Oy	20	31	Turkki (22), Kiina (9)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Nordic Wear Int'l Oy	5-10	5-10	Bangladesh (5-10)	Ei, mutta olemme liittymässä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on fossiilista energiaa. Mahdollisesta päästöttömän energian käytöstä ei ole tietoa.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
North Outdoor	3	3	Kiina (3)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötiedot on saatu suurimmalta osalta tavarantoimittajista (yli 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedätekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko osto-sopimuk-siinne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko osto-sopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Orthex	45	45	Kiina (45)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on fossiilista energiaa. Mahdollisesta päästöttömän energian käytöstä ei ole tietoa.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Kyllä, osalle toimittajista.	Ei, eikä tällaista vaa- timusta ole toistaiseksi tulossa.
Oy Transmeri Ab	30	72	Kiina (72)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästöttöntä energiaa.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaa- timusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaa- timusta ole toistaiseksi tulossa.
Paulig	42	Vaihtelee vuo- sittain, tark- kaa määrää ei tällä hetkellä saatavissa.	Brasilia, Bulgaria, Kiina, Kolumbia, Etiopia, Guatemala, Intia, Indonesia, Kenia, Meksiko, Marokko, Peru, Serbia, Etelä- Afrikka, Sri Lanka, Thaimaa, Turkki, Vietnam	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästöttöntä energiaa.	Kyllä, pääs- tötiedot on saatu osalta tavarantoi- mittajista (alle 50% osuus toi- mittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan las- kettuna).	Kyllä, kaikille toimittajille.	Kyllä, osalle toimittajista.
Pentik Oy	65	65	Intia (13), Kiina (33), Turkki (4), Hongkong (4), Thaimaa (3), Taiwan (4), Pakistan (1), Vietnam (2), Indonesia (1)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästöttöntä energiaa.	Kyllä, päästö- tietoja on yri- tetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedätekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Pure Waste Textiles Oy	4	4	Intia, Bangladesh, Kiina	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh- taista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päätötiedot on saatu suurim- malta osalta tavarantoimit- tajista (yli 50% osuus toimit- tajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan las- kettuna).	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Puuilo Tava- ratalot Oy	noin 150	noin 100	Pääosin Kiina ja Vietnam	Ei, liittyminen ei ole toistai- seksi ajankoh- taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tie- dossamme.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Reima	30	35	Kiina (25), Vietnam (3), Intia (3), Bangladesh (2), Sri Lanka (2)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päätötiedot on saatu suurim- malta osalta tavarantoimit- tajista (yli 50% osuus toimit- tajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan las- kettuna).	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Sinituote Oy	30	30	Kiina (30)	Kyllä.	Ei. Energialähteet eivät ole tie- dossamme.	Ei, päästö- tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, eikä tällaista vaa- timusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaa- timusta ole toistaiseksi tulossa.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedättekö, mitä enegialähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevalta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko osto-sopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko osto-sopimuksiin riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
SOK	358	647	Kiina (508), Intia (32), Turkki (27), Vietnam (21), Bangladesh (16), Pakistan (10), Thaimaa (9), Kambodža (6), Bulgaria (4), Indonesia (2), Serbia (2), Sri Lanka (2), Ukraina (2), Ecuador (1), Kenia (1), Marokko (1), Myanmar (1), Peru (1), Etelä-Afrikka (1)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Kyllä, kaikille toimittajille.	Kyllä, osalle toimittajista.
Stockmann Oyj (Vastaukset eivät kata Stockmann Groupiin kuuluvaa Lindexiä, joka on siirtynyt Amforista Sedex-järjestelmään.)	80	114	Bangladesh (6), Kamboza (2), Kiina (62), Intia (29), Pakistan (4), Srilanka (1), Thailand (3), Turkki (5), Vietnam (2)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankoh-taista.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästö-tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Suomi Trading Oy	90-100	100-110	Intia (3), Pakistan (1), Kiina (noin 90)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Ei, päästö-tietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Tammer Brands Oy	583	673	Kiina (604), Intia (40), Turkki (13), Vietnam (6), Pakistan (4), Indonesia (4), Bangladesh (2)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on fossiilista energiaa. Mahdollisesta päästöttömän energian käytöstä ei ole tietoa.	Kyllä, päästö-tietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedättekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko ostosopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko ostosopimuksiinne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Tokmanni Oyj	428	848	Kiina (803), Bangladesh (17), Intia (9), Taiwan (8), Turkki (4), Vietnam (4), Pakistan (3)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Kyllä, kaikille toimittajille.	Kyllä, kaikille toimittajille.
Touchpoint Oy	9	10	Bulgaria (1), Ukraina (1), Vietnam (2), Pakistan (2), Kiina (2), Intia (1), Turkki (1)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankohtaista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötiedot on saatu osalta tavarantoimittajista (alle 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.
Valio	Valion suorista raaka-ainetoimittajista 5 kpl sijaitsee riskimaissa. Tukkuasiakkaita palvelevan Valio Aimon suorista toimittajista yksi sijaitsee riskimaassa.	Valio hankkii raaka-aineita viideltä riskimaassa sijaitsevalta tuotantolaitokselta. Valio Aimon suorista toimittajista yksi sijaitsee riskimaassa. Toimittajan tautalla oleviin tuotantolaitoksiin ei ole näkyvyyttä.	Kolumbia, Intia, Bulgaria, Serbia, Egypti, Thaimaa (Valio Aimo)	Kyllä.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Kyllä, kaikille toimittajille.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.
Veljekset Halonen Oy	18	18	Kiina (16), Intia (1), Vietnam (1)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on fossiilista energiaa. Mahdollisesta päästöttömän energian käytöstä ei ole tietoa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, eikä tällaista vaatimusta ole toistaiseksi tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Verkko-kauppa.com	96	104	Kiina (102), Thaimaa (1), Turkki (1)	Ei, mutta olemme liitty-mässä.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Kyllä, kaikille toimittajille.	Kyllä, kaikille toimittajille.

Yrityksen nimi	Kuinka monta suoraa tavarantoimittajaa (yritystä) teillä on niin sanotuissa riskimaissa?	Kuinka monelta riskimaissa sijaitsevalta tuotantolaitokselta teette suoria hankintoja edellämainittujen tavarantoimittajien kautta?	Missä maissa edellämainitut tuotantolaitokset sijaitsevat?	Oletteko Amfori BEPI:n jäsen?	Tiedättekö, mitä energia-lähteitä suorien tavarantoimittajienne tuotantolaitoksissa käytetään?	Oletteko hankkineet tai yrittäneet hankkia suorilta, riskimaissa sijaitsevilta tavarantoimittajiltanne tietoa hankkimienne tuotteiden valmistuksen päästöistä?	Onko osto-sopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta tuotannon päästöjen vähentämisestä?	Onko osto-sopimukseenne riskimaissa sijaitsevien suorien tavarantoimittajien kanssa kirjattu vaatimusta päästöjen raportoinnista?
Wellgio Medical Oy	3	3	Kiina (2), Turkki (1)	Kyllä.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on sekä fossiilista että päästötöntä energiaa.	Kyllä, päästötiedot on saatu osalta tavarantoimittajista (alle 50% osuus toimittajista joko ostojen arvon tai toimittajien lukumäärän mukaan laskettuna).	Kyllä, kaikille toimittajille.	Kyllä, osalle toimittajista.
Wendre Finland Oy	9	9	Turkki (5), Pakistan (2), Kiina (2)	Ei, liittyminen ei ole toistaiseksi ajankohtaista.	Kyllä. Tiedämme, että käytössä on fossiilista energiaa. Mahdollisesta päästöttömän energian käytöstä ei ole tietoa.	Kyllä, päästötietoja on yritetty hankkia, mutta lukuja ei ole saatu tai niitä ei ole voinut pitää luotettavina.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.
Wihuri Oy Metro-tukku	14	16	Kiina (2), Kolumbia (1), Indonesia (1), Marokko (1), Meksiko (1), Thaimaa (5), Turkki (5)	Ei, mutta olemme liitty-mässä.	Ei. Energialähteet eivät ole tiedossamme.	Ei, päästötietoja ei ole yritetty kerätä.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.	Ei, mutta tällainen vaatimus on tulossa.

Liite 2. Yritysten vastaukset arvoketjupäästöjen hallinnasta*

Yrityksen nimi	Oletteko asettaneet päästövähennystavoitteen, joka kattaa alihankinnan päästöt?	Jos alihankinnan päästöille on asetettu tavoite, millainen päästötavoite on kyseessä?	Jos olette arvioineet kattavasti omat scope 3 -päästönne, kuinka luotettavana pidätte alihankinnan päästöjä koskevaa arviota?	Miten arvioitte EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin (CSRD) vaikuttavan arvoketjupäästöjenne seurantaan?	Onko teillä maahantuontia, joka kuuluu EU:n hiilirajamekanismin (CBAM) piiriin?
Airam Electric Oy Ab	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Kyllä, mutta se ei ole vaikuttanut käsitykseen arvoketjupäästöistä.
Alko Oy	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvio on luotettava.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Anora Group	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Basic-Fashion Oy	Emme ole. Yrityksellämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Berner Oy	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen arvoketjun päästöille (scope 3), joka kattaa myös alihankinnan päästöt.	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Emme usko, että direktiivi vaikuttaa arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Blue Import BIM Oy	Emme ole. Yrityksellämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Broman Group Oy (mm. Motonet)	Emme ole. Yrityksellämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Dayton Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Dimex Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Euro-East Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.

*Esitetyt kysymykset olivat monivalintoja, joten taulukossa näkyvät vastaukset ovat yritysten valitsemia vastauksia heille tarjotuista vaihtoehdoista.

Yrityksen nimi	Oletteko asettaneet päästövähennystavoitteen, joka kattaa alihankinnan päästöt?	Jos alihankinnan päästöille on asetettu tavoite, millainen päästötavoite on kyseessä?	Jos olette arvioineet kattavasti omat scope 3-päästönne, kuinka luotettavana pidätte alihankinnan päästöjä koskevaa arviota?	Miten arvioitte EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin (CSRD) vaikuttavan arvoketjupäästöjen seurantaan?	Onko teillä maahantuontia, joka kuuluu EU:n hiilirajamekanismin (CBAM) piiriin?
Gigantti Oy	Kyllä olemme. Yritykselämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Halti Oy	Kyllä olemme. Yritykselämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Hofler	Emme ole. Yritykselämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Image Wear Oy	Kyllä olemme. Yritykselämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Kauppahuone Harju Oy	Emme ole. Yritykselämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Kauppiaosuuskunta Tekniset	Emme ole. Yritykselämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Kyllä, mutta se ei ole vaikuttanut käsitykseen arvoketjupäästöistä.
Kesko Oyj	Kyllä olemme. Yritykselämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Kyllä, mutta se ei ole vaikuttanut käsitykseen arvoketjupäästöistä.
Kokkolan Halpa-Halli Oy	Emme ole. Yritykselämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Lidl Suomi	Kyllä olemme. Yritykselämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Logonet Oy	Emme ole. Yritykselämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Luhta Sportswear Company	Emme ole. Yritykselämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.

Yrityksen nimi	Oletteko asettaneet päästövähennystavoitteen, joka kattaa alihankinnan päästöt?	Jos alihankinnan päästöille on asetettu tavoite, millainen päästötavoite on kyseessä?	Jos olette arvioineet kattavasti omat scope 3 -päästönne, kuinka luotettavana pidätte alihankinnan päästöjä koskevaa arviota?	Miten arvioitte EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin (CSRD) vaikuttavan arvoketjupäästöjenne seurantaan?	Onko teillä maahantuontia, joka kuuluu EU:n hiilirajamekanismin (CBAM) piiriin?
Manna & Co (Makia, Vallila, Finlayson, Lexington Company)	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen arvoketjun päästöille (scope 3), joka kattaa myös alihankinnan päästöt.	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Marimekko Oyj	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Martinex Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Mastermark Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Nanso Group Oy	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvio on epäluotettava, eikä sitä voi juurikaan hyödyntää.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Nordic Wear Int'l Oy	Emme ole. Yrityksellämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
North Outdoor	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Orthex	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Oy Transmeri Ab	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Paulig	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Pentik Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.

Yrityksen nimi	Oletteko asettaneet päästövähennystavoitteen, joka kattaa alihankinnan päästöt?	Jos alihankinnan päästöille on asetettu tavoite, millainen päästötavoite on kyseessä?	Jos olette arvioineet kattavasti omat scope 3 -päästönne, kuinka luotettavana pidätte alihankinnan päästöjä koskevaa arviota?	Miten arvioitte EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin (CSRD) vaikuttavan arvoketjupäästöjen seurantaan?	Onko teillä maahantuontia, joka kuuluu EU:n hiilirajamekanismin (CBAM) piiriin?
Pure Waste Textiles Oy	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Puulo Tavaratalot Oy	Emme ole. Yrityksellämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Reima	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen arvoketjun päästöille (scope 3), joka kattaa myös alihankinnan päästöt.	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Sinituote Oy	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen arvoketjun päästöille (scope 3), joka kattaa myös alihankinnan päästöt.	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Snellman Pro	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
SOK	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen arvoketjun päästöille (scope 3), joka kattaa myös alihankinnan päästöt.	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvio on luotettava.	Emme usko, että direktiivi vaikuttaa arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Kyllä, mutta se ei ole vaikuttanut käsityksemme arvoketjupäästöistä.
Stockmann Oyj	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvio voi olla kokoluokaltaan virheellinen, mutta saman laskentatavan käyttö mahdollistaa vertailun aiempiin vuosiin.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Suomi Trading Oy	Emme ole. Yrityksellämme ei ole minkäänlaista päästövähennystavoitetta.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Tammer Brands Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Kyllä, ja se on parantanut käsitystämme arvoketjupäästöistä.
Tokmanni Oyj	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen alihankinnan päästöille (scope 3, upstream-päästöt).	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvio on epäluotettava, eikä sitä voi juurikaan hyödyntää.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Kyllä, mutta se ei ole vaikuttanut käsityksemme arvoketjupäästöistä.

Yrityksen nimi	Oletteko asettaneet päästövähennystavoitteen, joka kattaa alihankinnan päästöt?	Jos alihankinnan päästöille on asetettu tavoite, millainen päästötavoite on kyseessä?	Jos olette arvioineet kattavasti omat scope 3 -päästönne, kuinka luotettavana pidätte alihankinnan päästöjä koskevaa arviota?	Miten arvioitte EU:n vastuullisuusraportointidirektiivin (CSRD) vaikuttavan arvoketjupäästöjenne seurantaan?	Onko teillä maahantuontia, joka kuuluu EU:n hiilirajamekanismin (CBAM) piiriin?
Touchpoint Oy	Kyllä olemme. Yrityksemme on asettanut erillisen päästövähennystavoitteen arvoketjun päästöille (scope 3), joka kattaa myös alihankinnan päästöt.	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Valio	Kyllä olemme. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, joka kattaa koko liiketoimintamme päästöt (scope 1, 2 ja 3).	Absoluuttinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Veikon kone	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvio voi olla kokoluokaltaan virheellinen, mutta saman laskentatavan käyttö mahdollistaa vertailun aiempiin vuosiin.	Seuranta tarkentuu, koska asiakkaidemme vaatimukset kiristyvät direktiivin seurauksena.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Veljekset Halonen Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Verkkokauppa.com	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Arvio on luotettava.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Wellgio Medical Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Suhteellinen tavoite, jonka voi kuvata tonneina suhteessa liikevaihtoon tai ostojen määrään.	Arvioon liittyy epätarkkuuksia, mutta kokoluokka on oikea.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Wendre Finland Oy	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Ei tavoitetta arvoketjupäästöjen vähentämiseen.	Emme ole arvioineet kattavasti alihankinnan päästöjä.	Emme osaa sanoa, vaikuttaako direktiivi arvoketjupäästöjemme seurantaan.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.
Wihuri Oy Metro-tukku	Emme ole. Yrityksellämme on päästövähennystavoite, mutta se ei kata alihankinnan päästöjä.	Muu tavoite, esimerkiksi tavoite, että alihankkijat sitoutuvat päästövähennyksiin tai siirtyvät uusiutuvaan energiaan.	Arvio on epäluotettava, eikä sitä voi juurikaan hyödyntää.	Seuranta tarkentuu, koska direktiivi koskee meitä.	Meillä ei ole maahantuontia, joka kuuluisi hiilirajamekanismin piiriin.

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2. krs
00180 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org
[@Finnwatch1](https://www.instagram.com/finnwatch1)